

Falugazdász program – beszámoló 2019/2020

Az Agrárminisztériumnak ismételten szeretném megköszönni a muravidéki termelők nevében is a lehetőséget, hogy a Muravidék is bekerült a falugazdász program vérkeringésébe, majd a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösségnek, hogy szerződés hosszabbításra szólított fel. A tőlem telhetőt mindenképpen megteszem a termelők és a Muravidék javára.

A tavalyi évben számos eseményen, szakmai találkozón, továbbképzésen, előadáson vettem részt, mint falugazdász, egyebek között a Csentei Szőlőtermelők Egyesülete által is.

Visszatekintve az utóbbi egy esztendőre nem igazán látok előrelépést a Muravidéken a termelők termelési vágyában, hogy a termékfeldolgozásról ne is beszéljek. Inkább azok folytatják a tevékenységet, akik már korábban is termeltek, dolgoztak fel terményeket.

Van néhány termelő, aki rendszeresen fordul hozzám információkért, a legtöbben inkább elolvassák a felhívásokat, információkat, ami számomra annyit jelent, hogy nem igazán érdeklődnek a történések iránt.

Hogy kora tavasszal egy világjárvány is beköszöntött a termelők életébe, ez semmiképpen nem volt a tervben. A gabonatermesztésben inkább az alacsony árak lettek az aggasztó tényező, de szerencsére vannak állami támogatások, kárpótlás a járvány miatt azok számára, akik pusztán mezőgazdaságból biztosítják családjuk megélhetését. A szőlőtermelők azonban a turizmus és vendéglátás leállása miatt szenvedtek a legnagyobb veszteséget. Vidékünkön azonban olyan kevés a nagyobb borász, illetve olyan nagy, akik megfelelnek a kárpótlási kiírásoknak, hogy a kárpótlásra, illetve a zöld szüreti támogatásra sem adhatják be igényeiket. Évről évre több szőlőtermelő vágja ki a tőkét, így akik maradtak nagyjából el tudják adni a bort, de azok közül is maradnak faképnél borászok.

Gyümölcsstermesztéssel a szőlő kivételével csak nagyon kevesen foglalkoznak a Muravidéken és még kevesebb a magyar gyümölcsstermesztők száma. Állattenyésztő szinte nincs, csupán néhányan hobbi szinten tartanak, illetve saját fogyasztásra állatot.

Egyeztetve nemrég a muravidéki önkormányzat hivatalában abban állapodtunk meg, hogy legalább a zöldség- és gyümölcsfeldolgozásban van esély a termelők ösztönzésére. A csúcsszervezet elnöke egy ilyen létesítmény kialakításában segít, először egy stratégiai terv kidolgozására kérte fel a 7fa Kutatóintézet munkatársait, akik a székelyföldi márka kidolgozásában is közreműködtek, segítettek. A nagyobb kihívás lesz az anyagiak kilobbizása, ugyanis a Muravidéken nem igazán akad magánbefektető, aki támogatna egy ilyen projektet és akinek érdeke a közösség jóléte, a megoldások megtalálása. Ingatlan egy zöldség- és gyümölcsfeldolgozóegységhez van bőven, ötletek is vannak, kis termelő is van elég ahhoz, hogy a felesleget tudják értékesíteni. Ugyanis nem látom annak értelmét, hogy több kicsi feldolgozóegység legyen a termelőknél, inkább alapítsunk egy központi feldolgozót és vegyük le a termelők válláról a teher egy részét. Tegye mindenki azt, amit a legjobban tud, a termelők termeljenek.

Jelenleg kislépésekkel lehet kezdeni azok után, hogy hosszú évek során a termelőkért a Muravidéken nem igazán tett senki nagy dolgot. A gazdaságfejlesztési támogatások által a Muravidékre érkezett segítségen kívül, amely nagymértékben felkeltette a termelők figyelmét, nem igazán történt valami a mezőgazdaságban. Ki, ki maga módján találta fel magát a világpiacon. Most a termelők inkább saját hasznukat előtérbe helyezve pályáztak az említett keretből, nem véve figyelembe a közösséget, és annak lehetőségét, hogy saját munkájuknak magasabb hozzáadott értéket adjanak. Pedig nem kellene távol menni meleg vízért, a szomszédságban többhelyen sikeresek, megtalálták helyüket a

turizmusban. Csupán az az érzésem, hogy a muravidéki magyar közösségben nem tudunk elindulni fölfelé.

Abban reménykedek, hogy a járványügyi helyzet hamar véget ér, és jövőre egy állandós szintről kezdhethjük a tovább fejlődést, nem stagnálva tovább. El kell mondanom, hogy amiben még tavaly nagyon bíztam, azok a tervek idén nagyon levegőben vannak. A sok pozitív hozzáállás negatívba csúszott az idén. Ahogy egy fecske nem hoz nyarat, úgy egymagam sem tudom ösztönözni a termelőket, de nagyon reménykedek, hogy ha a járványügyi hullám elmúlik tudjuk mozgatni az embereket, tudjuk folytatni a tervezést, kivitelezést. Valahol érthető, hogy most minden más fontosabb, de... A Muravidéken a mezőgazdaság csak kevés családnak biztosítja a teljes megélhetőséget, zömének van állása, így kombinált módon jutnak anyagi forráshoz, oldják meg a megélhetést.

A kilátásban lévő piaci árak sem jó mutató azon családok számára, akik csupán mezőgazdaságból nyerik bevételüket. A gabona felvásárlási ára jóval csökkent, de legalább van hova szállítani, tárolni, a méznek nincs szavatossága, a szőlőfelvásárlás viszont majdnem nullára esett. A nagyobb pincék, amelyek nem a magyar lakta vidéken vannak csupán 5 eurócentet kínálnak a terményért. A régi bort párlatnak javasolja a mezőgazdasági minisztérium és Magyarország után idén nálunk is támogatják a zöld szüretet.

Mivel a Muravidéken nem sok család megélhetését biztosítja csupán a mezőgazdaság, a koronaellenes törvények keretében sem pályázhattak pénzekre, ugyanis azok nem feleltek meg a feltételeknek. A Muravidéken a termelők inkább a magyar gazdaságfejlesztési pályázatra várnak, mert a pályázatban előírt feltételeknek inkább megfelelnek és kevesebb az önrész, a bürokrácia stb.

Kapva az információkat a Vajdaságból, az illetékeseknek már többször javasoltam, hogy szigorítsuk a gazdaságfejlesztési pályázatrendszer feltételeit, legyenek közepes pályázatok, a pályázóktól pedig kérjük azt, hogy mások számára is bocsátsanak terméket a piacra, teremtsék meg az eladáshoz szükséges feltételeket, hogy tudjanak venni az emberek hazait. Figyelve hónapról hónapra a helyi piac kínálatát, szinte nincs magyar termelő, aki kínálná portékáját és főleg nem mezőgazdaságból származó termékeket árusítanak az ott lévők. A havonta kétszer megtartott piac egy gasztro kínálatba fordult át, csuhéból készült termékek, rongybabák, fazekastermékek, kozmetikumok teszik ki a kínálat zömét. Egy-két zöldségtermesztő még kiáll a szerény kis kínálatával, de a termelők többnyire háznál, „feketén” szeretné eladni, ami éppen van. Termékfeldolgozással nem hajlandók foglalkozni az emberek.

A jelen időszak nagyon jól szolgálhat a tervek, helyzetek átgondolására és főleg a mezőgazdaságban lehet megtalálni a visszatérést a termőföldre, a megélhetéshez, találni lehetőséget a kiegészítő keresethez. De mind ebben segítségre lesz szükségük a termelőknek, főleg anyagiakban, ötletekben, a termékfeldolgozás alapfeltételének megteremtésében. Mindez hatalmas segítséget nyújtana az emberek, termelők gondolkodásának megváltoztatásában.

A jelen helyzetben azt látom nagy előnynek, hogy falugazdászként is tudok olyan körökben mozogni, ahol egykor bekopoghatok segítségért a közösség, a termelők javára.